

МОДА

pentru

MINTE, INIMA SI LITERATURA.

No. 21.

СЪМБЪТЪ 19. НОЕМВРИЕ

1859.

ВЪВЕЖЕНИЕ

кътръ

УЧИНИИ СХОЛАИИ ЦИВИЛИЗАЦИИ ХОТИМЪСИ РЪШИ
 ШИ РОМЪНИ АЧЕИ, КАРИИ АЪ ОЗВАРШИИ
 КЪРЪСА АМВЪЦЪТЪРИЛОР РЪНДЪИТЕ АА АЧЕ-
 СЪТЪ СХОЛАИ, АЕМНД АПОИ А ТРЕЧИЛА ПИ-
 МНАЗИИМЪСА ОБЛАСТЕИИ БЕСАРАБИИ ДИИ ОРА-
 ШЪСА РИШИИИИ, ШИ КАРЕ КЪВЪНЪ С'АЪ
 РОСЪТЪ АН АИМЕА РЪСАКЪ АА ЕКСАМЕНЪСА
 ПЪБЛИК ДИИ 25. ИЮЛИИ 1857 ДЕ КЪТЪРЪ
 ЧИИЪТИТЪСА ВЪФОР АЧЕИ, СХОЛАИ ШИ МЪДЪ-
 ЛАРИ АМАИ МЪЛТОР АМВЪЦЪТЪЩИИ ДИИ РО-
 СИА АМВЪЦАТЕ ОБЩИИ, НОВАЕЛА РОМЪНИ
 ДИИ БЕСАРАБИА ДИИ КЪТАН Д'РЪ ХЪЖАЪЪ;
 ТРАДИЦИОНЪСА АНОИ АН АИМЕА РОМЪНИИ
 СЪСА ДЕ КЪТЪРЪ НОВАЕЛА Д. ТИТЪЛАР СВЕТ-
 НИК ШИ КАЪЛАРИ КОСТАКИ СТАМАТИ,
 ТОТ ДЕ АКОЛО. —

НОВАЛИИ ОРЪ КОПИИ!

ЗИОА ДЕ АСЪЗЪИ ТРЕБЪСА СЪ РЪМЪСА ПЕН-
 ТЪРЪ ТОТЪЪШИА АН АВОАСТЪРЪ ДОМЕНИРЕ, БОИ

ПЪШИИИ АСЪЗЪИ АМПРЕЪНЪЗ КЪ КОПИЛЪРИА ВОА-
 СТЪРЪ ПЕ ЧЕ АИТЪИ ТРЕПЪТЪ А АМВЪЦЪТЪРИИ
 ПОТРЕБИТЪ КЪ ВЪРЪСА, АН КАРЕ ВЪ АФЛАЦИИ
 ШИ ДИИ МАИИТЪСА ВОАСТЪРЪ СЪ ДЪСКИАЕ КАЛЪ А
 ЗНЕИ КЪ ТОТЪСА НОВАЕ АНДИЛЕТНИЧИИИ КЪВЪНИТЕ
 ВЪРЪТИИ ТИИЕРИЛОР. КАЛЪ, ПЕ КАРЕ АИИ ТРЕ-
 КЪТО, ПЪНЪ АИИМ АЪ ФЪСТ ПРЪСЪРАТЪ НЪ-
 МАИ ДЕ ФЛОРИ, ШИ БОИ АЕСНЕ АИИ РЪЛЪТОРИИ
 ПЕ АИИСА ЗЪБОВИИДЪВЪЗ, ЧИИКАИИДЪВЪЗ, ХЪР-
 ЖЪНИИДЪВЪЗ, ИР АИИМ ПОРНИЦИИ ПЕ О КАЛЕ
 СПИНОАКЪ ШИ ФЪРЪ ДЪСЪЗЪИТЕ ОСТИИЕЛЪ, ФЪРЪ
 ДЕ ОПИИТИТОАРЕ СЪЛИИИЦЪ БОИ НЪ ВЕЦИ ПЪТЕ
 ПЕТРЕЧИ. ПЪНЪ АИИМ ШИ АМВЪЦЪТЪРИЛОР
 БОИИИ НЪЛЪЪС ФЪСТ ГРЕЪ СЪЗЪМЪРЪКЪКЪ ШИ
 СЪ АНАРЕПТЕЪЗ ФИИЩЕ КАРЕ НАС АА ВОСТЪРЪ.
 БОИ ЕШИИИ ДИИ КАСА ПЪРИИИЦАСЪСА АИИ АН-

АН АИИЕРЪ СЪРИЕ ШИ ТИИЪРИТ АИИ АЪИИ
 КЪМ ВОРЪБЕСЪ РОМЪНИИ АН БЕСАРАБИА ДЕ
 АСЪЗЪИ, КАТ ШИ ПЕНТЪРЪ ИСТОРИК ШИ СТА-
 ТИСТИК, АЛАФЛАМ ПРЪА ИНТЕРЕСАНТ ШИ ПРЪЕ-
 НИК ДЕ ПЪБЛИКАТ, АЪЛЕ ЧЕ Л'АМ ФИИ КЪПЪ-
 ТАТ ПРИИ ДИИ ПРИИТИИ ИЪБИТОРИИ ДЕ АИ
 СЪИ, Д. КЪМИНАРИИИ МЪЛЪИИЕСЪЪ АЕЛА МОЛ-
 ДОВА АЪ АБЪТ ЕВИИЪТАТЕ АИИА ИДЪСЪТЪРА
 ШИ КЪ ЧИИЧИИ МОТЕ ДЕ НОИ МЪЛЪТ ПРИИЪБИТЕ,
 ПЕНТЪРЪ КАРЕ Е ПОФТИИ СЪ ПРИИМЕАКЪСА РЕ-
 КЪНОЦИИИИЦА НОВАСТЪРЪ. РЕДАКТ.

*) АИИЕТ КЪВЪНЪТ, КАРЕ НОИ АЪИИ ПЕНТЪРЪ
 АИИРАТОРЪСА РОМЪНИЕСЪ (ФИИИИ ДИИ АИИЕРЪ

трат сѣпт аджпостѣла ачестіі сѣхоті, кіар
ка ніше анцери кѣ копиларѣскѣхъ кѣрѣцѣніе
а мінцѣі, кѣ копиларѣскѣхъ непріхѣніре а
ініміі, ші амѣцѣторілор вошрі андѣ-
мѣнѣ ліаѣ фост сѣ марѣ нѣмаі ампрѣ-
нѣ кѣ воі деолаатѣ ка кѣнд сѣ ціне де
воі кѣ мѣнѣ не аче кале, не каре вѣ по-
вѣцѣ анѣш фірѣ невіноватеі воастрѣ вѣрѣте,
а ачеі сѣнгѣре вѣрѣте кѣрѣа нѣмаі аі єсте
дескіс черіѣл. Кѣ антрарѣ воастрѣ ан вѣрѣта
копиларѣскѣхъ крѣшрѣ вѣсѣ фаче маі ампово-
ратѣ ші маі трѣднікѣ; де акѣм повѣцѣ-
торіі вошрі вор фі андаторіці авѣ ан-
потрѣі маі мѣлат ші маі кѣ дінадінѣл,
ші деасѣ лѣпта кѣ воі не-анчѣтѣт спре а
сѣрѣні іѣцѣлѣ зѣбрѣцѣніі а ініміі, спре
а сѣмпѣра не депрінѣсѣ ацѣрїме а мінцїі ші
кѣ ачест кїп а вѣ фѣрї де анрѣѣрѣ ан-
тѣрѣтѣлор іам а вѣкѣлѣ нострѣ ші фѣр-
тѣматїчїлѣ патїмі а вїеціі. Іѣнѣ акѣм крѣ-
шрѣ воастрѣ сѣ аѣ деѣвѣліт ан воѣ сѣпт
сїнгѣрѣ пѣтерѣ фірїі, іар де акѣм фірѣ
сѣ ва сѣпѣне мѣсѣрїі вїѣдекѣціі а сїмѣрїі
ші а експеренціі воастрѣ, ші фіѣшѣ-каре
дїн воі аші ва анкїпѣі пентрѣ сїне осѣ-
кїте плекѣрї ші нѣравѣрї. Ачѣста єсте ѣн
пре крїтїчѣск зѣсѣтѣмѣ, кѣнд воанїка лѣ-
крѣре а фірїі сѣ сѣпѣне вроїнцїі ноастрѣ,
ачѣл зѣсѣтѣмѣ пре рѣспїкат осѣвѣшї вѣр-
сѣта копиларѣскѣхъ де вѣрѣта копїландрїкѣ,
ші че маі де цос крѣшрїре сѣ аѣ єдѣкѣціѣ де
че маі де сѣс.

Іатѣ ан каре вѣрѣсѣтѣ воі авѣацї ача-
сѣтѣ сѣхотѣ ші пентрѣ ачѣтѣ зїоа де асѣзї
треѣвѣ сѣ рѣмѣе пентрѣ діа пѣрѣре ан по-
менїрѣ воастрѣ, ка че де не ѣрѣмѣ зї маі
фрѣмоасѣ, маі норочїтѣ зї а траїѣлѣі омѣ-
нѣск; пїєрдѣрѣ ачѣстїі зїлѣ нѣ о сїмѣцѣі,
дар ноі каре де мѣлатѣ орї ам петрѣкѣто
тот діаѣна о жѣлім ші офѣтѣм гѣндїна

ла ачѣл вѣк де аѣр а нострѣ, ла аче ѣнѣл-
нїкѣ черѣскѣхъ пѣрѣтїчїкѣ а пѣмїнѣціі ноа-
стрѣ вїеці; деѣї кѣ жѣлѣ марѣ ноі не деѣспѣр-
цім де воі, кѣчї воі аѣ фост правѣзѣлѣ
драгостїі ші а анделетнїчїрїі ноастрѣ, ші
воі кѣ статорнїчїе ацї єїне антрѣвїнѣцѣт
прївїгїєрѣ ші сѣтѣрѣїнѣца ноастрѣ че ам
авѣт пентрѣ воі; кѣ маі марѣ жѣлѣ ноі
не деѣспѣрцім де воі, пентрѣ кѣ не деѣспѣр-
цім ан аша крїтїчїаскѣхъ пентрѣ воі врїамѣ;
іар чїнѣтѣ ачѣстїі сѣхотї ші спорїѣл нѣ-
деждїлор ноастрѣ ѣнїте кѣ дорїнѣцѣлѣ а то-
тѣ обѣціа, спре о вїїторїме маі єѣнѣ,
атѣрнѣ асѣзїї деѣла че маі де парѣте а вѣо-
стрѣ хѣрнїчїе; ноі авѣм дрѣптѣте а не шї
ангрїже пентрѣ воі, ка ан репѣдѣ амѣ-
лѣрїе а тїнїрїеціі не калѣ аче вѣлатѣроасѣ
а патїмілор сѣ нѣ вѣ прѣвѣлїці ан ноїанѣлѣ
анѣшїт копїларѣскѣлѣ вострѣ сѣфлѣт ші
ка антѣнекарѣ сѣарѣлѣї ла амїаѣзїї а воїн-
ціі воастрѣ сѣ нѣ анѣгѣрѣскѣхъ фрѣмоасѣлѣ
зорї а де мїнѣціі а кѣрѣра рѣсѣрїре ноі оам
вѣзѣт ан копїларїа воастрѣ. Аша єѣнѣлѣ
грѣдїнарї кѣ драгостѣ ші нѣдїжде рѣсѣ-
дїна мѣзїаца о прївѣціі апої кѣт де фрѣ-
моѣ сѣ деѣвѣлѣшѣ ѣ прїмѣвѣра ші сѣ тїмі
ка аршїца вѣрїі сѣ аѣ рѣчѣла єрнїі сѣ нѣ сѣ
атїнгѣ кѣ аса ѣчїгашѣ анрѣѣрїре де ачѣл
правѣці а остїнѣлілор ші а прївїгїєрїлор сѣлѣ.
Анкрѣдїнѣцѣндѣвѣ дар пронїї домнѣзѣєціі,
че єсте таїнїка крѣскѣтоаре а обѣшїі сѣ-
арѣте а норѣдѣлѣї, ші андеосѣвїре а сѣар-
тїі фіѣшї-кѣрѣтѣ о.м, фієрѣвїнтѣ о рѣгѣм
сѣ дѣрѣїаскѣхъ дѣхѣл анѣцѣлѣпчїнѣнї ші а
анѣцѣлѣцірїі спре а кѣноаѣшѣ ші а осѣкї адѣ-
вѣратѣлѣ фолѣс де пѣрѣлнїкѣлѣ фолѣс; дѣ-
хѣл пѣтерїі ші а вѣртѣтѣї спре авѣ фѣрї
де амѣцїтоарїлѣ мѣгѣлїрї а лѣміі ші а вѣ-
кѣлѣї де акѣм, антовѣрѣшїндѣвѣ ноі кѣ
оватѣлѣ сѣїнтѣї скрїпѣтѣрї дїн карѣтѣ І-є а

Макавѣіаор „адъчеціѣз амінте де фаптіае „стрзмошіаор боштри; поменінаѣі пе джн- „шіі антзрїцѣвз кѣ дѣхѣа, шї вої ансѣші „вз веці фаче слзвіці ан поменїрѣ ѣрма- „шіаор боштри.“

— Вѣ мз анторк маї алес кзтрѣ вої но- біліаор фїі а цзрїі Молдовїі!) вої маї апроапе, маї де рѣдз сжнтеці інімії ноа- стре де кат чеґлаціі, пентрѣ кз дїн то- ате легзтѣрїае політїчеці, че маї де апро- апе легзтѣрѣ а оцїеціі ноастре патрїі аѣ ансїнат шї а ноастрѣ старе де астазї кѣ а воастрѣ вїїторїме, антрѣ на іїдїспрїці- тѣ шї, непрефзкѣтѣ антреціме, прїн мїжло- чїрѣ амфїїнцзрїі ноастре антрѣ ачеїаш царѣ! Іар сантїментѣа політїческ прекѣм лаѣ доґлошїт ѣн аджнк кѣцетзторї, есте чеа маї пѣтернїк ачеа че сѣ кїамз патрїо- тїческ, дїн каре ѣрмѣзѣ: кз драґостѣ кз- трѣ патрїе поате фї нѣмаї сѣнт кїзшїа драґостї кзтрѣ локѣа, ѣнде нѣм нзекѣт; шї пентрѣ ачеѣ, кз ачастѣ сѣоалѣ аї ан- сїмнатѣ маї алес пентрѣ ачеї де лок пѣ- мїнтенї, шї мареле скопоѣрї а єї сжнт антварѣз спре лѣцїрѣ пѣтернїчїі єдѣкаціі патрїотїчеці аколо токмаї, ѣнде ш аѣ прїї- мїт а са фїїнцѣ шї а са лѣкраре; пѣмїн- тенїі алтор цзрї сѣ аратѣ аїче пе о време, адѣші фїїна ан ачїете локѣрї дїн антѣм- пларе шр нѣ дїн даторїе, шї ан токмаї ка пасѣрїае взратїе єї шршї сѣ анторк ан цара лор, поате нїчї чїнстїна мѣкар кѣ мѣлѣцмїтоаре поменїре цара ноастрѣ. Пен- трѣ вої пѣмїнтенїаор копїї де аїче єѣ вѣ арзт ла фаптіае стрзмошіаор ноштри,

ла оаменї марї а пѣмїнтѣаѣї Молдовїї, ка ла нїше пїаде вѣрденїе де але ѣрма шї вої, ка кѣ адѣтерѣ амінте де слава нородѣаѣї нострѣ вої сѣ пѣтеці сѣ вѣ антзрїці кѣ дѣхѣа, шї рѣхнїна єї сѣ вѣ пѣтеці фаче слзвіці ан поменїрѣ вїїтоарїаор ноастре сѣмїнції. Адъчеціѣз дар амінте, кз фѣрѣ де Історїе нѣ єсте патрїе, шї фѣрѣ де драґосте кзтрѣ Історїе нѣ поате фї дра- ґосте кзтрѣ патрїе.

Нѣмзрїна векіае зїае а нородѣаѣї но- стрѣ, непзртетїнїторїѣа черчетзторї ва лѣ- мѣрї дїн шѣрѣа антѣмплзрїаор че аѣ ан- кїпѣїт соарга Молдовїі нѣмаї о історїа- скз дїскоперїе, адекѣ кз нородѣа нострѣ тот дїаѣа аѣ фост нїнорочїт, дар нїчї одатѣ нѣѣ контенїт а фї кѣ фапте єѣне. Православіа, Монархїе шї Патрїотїснѣ аѣ фост трїі темїѣрї а оцїеції ноастре вї- еці кѣрора фапте ної нїчї одатѣ нѣам ве- кленїт. Дѣнѣ ампрїїѣрѣрїае де афѣрѣ (шр нѣ пентрѣ кз нѣ ар фї фост де ачїѣнт пѣтереа дїн лѣѣнтрѣа) ної нѣ ам апѣкат сѣ ачїѣнѣем ла аче трїаїтѣ а політїчїрїі пе каре стѣ астазї чїїаалатѣ вѣропѣ, дар Історїа ноастрѣ доведїшї, кз ан рѣвна де ане лѣмїна ної нѣ нїам лѣзат маї чоїѣ де алції, пѣнѣ нїчї ан времїае чеа маї тѣа- єѣрате а цзрїі ноастре.

Домнѣа Прїнціп Іаїксандрѣ чеа єѣн прїїмїна амїзрзтїаскѣ Дїадїмѣ деаа ампзратѣа греческ Андронїк Палїо- логѣ, аѣ антемеїат ан сѣчѣвѣз сѣоалѣ іѣ- рїаїаскѣ дѣнѣ прѣѣа ачеї дїн Константїно- пол, антрѣ каре адѣші амѣзѣаці дїн Ві- зантїа тѣакѣ лецїае нѣмїте Васїлікале; пре- кѣм шї сѣоала Греко-Латїно-Словенїаскѣ пентрѣ клїросѣа вїєрїческ, антрѣ каре Мі- трополїтѣа Фтеоктїт сїнѣѣр тѣакѣ амѣзѣатѣра вїєрїчїї православінїе.

*) Кѣм сѣ веде дїн фїѣа кѣѣантзрїї, дѣ- котрѣа анцїаїе аїчї Молдова, кѣм єра одїнїсарѣ антреагѣ кѣ Бїсаракїа шї Бѣ- ковїна ампрѣвнѣа. Рїдакт.

кз стримоші поштри ан калк політичії
 народѣлѣ а҃ деѣ аїт оаре-каре ананте
 гвччѣрї а мїнциї шї а цїнциї нѣмаї дѣпз
 алор анцзалеїре, кѣ алор нѣмаї анделет-
 нїїре, шр ан оаре-каре прїнципїї а політї-
 чїїї а҃ антрекѣт пе ачѣлаатз Веропѣ,
 маї алес пе а че меїїешїчѣ. Ачагта нѣ а҃
 фост фанта вре ѣнѣї маре кзрмѣторїѣ, нѣ,
 ачагта а҃ фост о вїденїе че деаа сїне а҃
 лѣмінат мїнтѣ народѣлѣ, ачагта а҃ фост
 лѣкрареа а ѣнїї адлнчї оещїї сзмцїтѣцї,
 а са дрѣптѣ, фїрѣскѣ, шї нѣ ампрѣмѣ-
 татѣ деаа стрїнїї. Адеѣкз 1-ї; ан Россїа
 анкѣ тївзрїрѣ кзрїлор сз сокоте лѣкрѣ
 некѣрат, меїї ешѣг діаволекск, дѣпз
 зїкзтодрѣ мзрѣѣрїлор контампорене, шр
 ан Молдова се тївзре С. скрїптѣра шї
 кзрїї де рѣгвчїѣне ан лїмѣа словенѣскѣ
 сїре анлеснїрѣ оещїї народѣлѣї. Чеа маї
 рар? монѣмент ачїї маї бекї словенѣшїї тї-
 пернїце ан Молдова (1) а҃ рзмас Веангелїа
 словенѣскѣ тївзрїтѣ ла 1512, де Іеромо-
 нахѣла Макаріе, кѣ 22 де ані ан ѣрма ан-
 темїерїї ачїї антѣїѣ словенѣшїї тїпернїцѣ
 ан Краков, (2) кѣнд дїн потрївѣ че антѣї
 прѣѣѣ а кзртѣрзрїї ан Россїа се сокотешїї
 асїе пе ла анѣла 1564. — 2-ле анкѣ ан
 тоатѣ Веропа арде кѣмплїта лѣптѣ пентрѣ
 анантѣла адеѣвзр, че асїе ростїсѣ марїле дѣ-
 чер, кз адеѣкз лїмѣа бїсрчїїї тревѣе сз фїе
 лїмѣа че амфїїнцатѣ а народѣлѣї а кзрѣѣ
 сѣнїт ал анцзалеїї мїнтѣ шї інїма анкї-
 нѣторїлор, прѣкѣм анцзалеїї копїаѣла гла-
 сѣла маїчїї сале, шї мѣма гѣнѣгзїтѣла прѣн-
 кѣлѣї сѣѣ, пе кѣнд ан Молдова кѣвѣнтѣла
 лѣї дѣмнѣѣѣ сѣ проповедѣѣ ан паче ан
 лїмѣа цзрїї; пѣнѣ ла ної а҃ ачїїѣне ан лїм-
 ѣа ромѣнѣскѣ Проповедѣїрїї тївзрїте ла
 1580 шї 1641; лѣуѣ нолѣ ла 1684; Мо-
 лїденїе ла 1649; Правїла С. соводрѣ ла

1652, шї алте бекї тївзрїте мемѣаѣрїї
 Пе недрептате сокотекѣ ѣнїї, кз Домнїа
 Трансїлванїї Георт Ракоцїї І., ла 1643,
 а҃ хотѣрѣт пентрѣ че антѣѣшдатѣ ан а
 са оевлѣдїре сз се сѣлѣжаскѣ лѣтѣрїа шї
 тоате чеде-лаате бїсрчїїї тревїї ан лїмѣа
 ромѣнѣскѣ; кѣнд ан Молдова пѣнѣ ла
 дѣнѣсѣла ан зїледе прїнципѣлѣї васїлї дѣ-
 пѣла діла 1636, ан Мітрополїе нѣмаї, сз
 а҃ѣзе анкѣ лїмѣа словенѣскѣ ан Бїсрїкѣ;
 шр? народѣла прѣтѣїндентѣ ан тоатѣ цара
 асѣлѣта рѣгвчїїѣнїле шї сѣнѣгѣрїї сз анкїна
 ан лїмѣа народѣлѣї. (3) — 3-ле ан Веропа
 анкѣ сз сокоте неїрѣтат пѣкѣт а кѣѣѣта
 мѣкар де а андрептѣ традѣчїїле вѣлгате-
 лор сѣѣ а 70 тѣлѣкїторїї, кѣнд ан Мол-
 дова сѣ а҃ анѣкат де традѣчѣрѣ Бїблїї дїн
 орїгїналѣа Вѣрескї, гѣснѣдѣсе мѣлате не-
 прїченѣте, антѣнѣкѣте? шї кѣ доїѣ нїме
 анцзалеїїрїї ан традѣчїїле С. кзрїї ан лїм-
 ѣа грѣчаскѣ, латїнїаскѣ; че маї бекї мзр-
 тѣрїе а ачестїї марїї трѣѣї а҃ рзмас Псал-
 тїрѣ ромѣнїаскѣ тївзрїтѣ ан Белград ла
 1651; дар? ан Россїа, прїнѣм сѣте шїѣт,
 а҃ анчїпѣт кѣ дїн аднїсѣла а бзга сама
 деосѣїрїа традѣчїїї грѣчїїї дїн орїгїналѣа
 єврескѣ маї антѣї ан тѣлѣкїрѣ дѣѣпра Псал-
 тїрїї сѣоде ла лѣмінѣ кѣ воїа а Прѣсѣн-
 тѣлѣї Сїнод ла 1814, шї ан Псалтїрѣ рѣ-
 саскѣ тївзрїтѣ де роїенїаекѣ бїблїасѣка
 оещїе. — 4-ле кѣнд ан Веропа асїе, ѣнде
 шї ѣнде шї афїе кѣм сѣ а҃ антѣѣѣт ідеѣ де
 фолосѣла шї неанѣратѣ тревѣїнцѣ а амѣѣѣѣ-
 тѣрїїї лїмѣїлор рѣсѣрїтене, шї кѣнд орїен-
 талїстѣлѣ амѣѣѣѣт. Сѣ сокоте де рарїта
 шї де омѣ маре ка о генїе, ан Молдова
 ан тзргѣла Хотїнѣлѣї єра фоартѣ єѣнѣ
 сѣоалѣ де лїмѣїлѣ арѣпаскѣ шї тѣрчїаскѣ,
 ан каре а҃ амѣѣѣѣт маре С. о бїескї, фра-
 тѣм сѣлѣвїтѣлѣї Іоан ІІІ, Країѣла лѣшѣск. —

Ної гзсїм мзртѳрїї дїпломатїчєщї, кз Ро-
сїа нѳ одатз аѳ кїемат дїн Молдова ан
слзжєа са дїчї лѳмїнацї шї їскѳсзцї, саѳ
скрїїторї дє хрїсоабє домнєщї, доѳторї,
Прєоцї, (4) ба гзсзм анкз довїзї: кз ца-
рїа рѳсзк Алексєї Мїхаловїчї, пѳ-
їнд ан ганд сз органїсаткз правїлілє цз-
рїї салє, аѳ чєрѳт дєла Молдова копїє дє
пє аноастрє правїлє шї обїчїєѳрї а попорѳ-
лѳї спрє а сє анкїпѳї кѳ днєсєлє ла ско-
посѳа сзѳ; карє правїлє а ноастрє лѳѳ нѳ-
мїт єї ан цзлєптє шї крєщїнєщї.

Аша Молдова одєнїорз аѳ авѳт шї є сла-
ва са шї аѳ фост рєспєктѳїтз дє пѳтєрнїчї
стрїнє стзпмїрї, дєр єа нѳѳ анѳ-кат, нѳ аѳ
пѳтѳт сз дєсвзлєаскз дє пїлїн, нїчї а са
домнєаскз дєстонїчїє, нїчї а са чєзцзнїаскз
полїтїчїрє, пєнтрѳ кз єа нїчї одатз н'аѳ
тзїт ан дєсвзхрїшїта са амѳїїнцарє. —

Росїа шї лѳмїнарѳє са лї датларє кат-
єа нородѳлѳї нострѳ, шї лѳмїна полїтїчї-
рєї, карє єа асззї рзварєз прєстє днєѳл,
нѳ єтє дєрѳ саѳ жзртєз, дє кѳт нѳмї
о платз кѳ рєкѳнощїнцз а даторїєї чїї вєкї.
Вѳ вз арзт дє пїлдз вр'о кзцїєа дїн кон-
патрїоцїї нощрї ансємнѳцї ан карїєра лѳ-
мїнзрїї Россїєї. Пєтрѳ Мовїлз фїѳл До-
мнѳлѳї Молдовїї Семїон Мовїлз, чє
аѳ фост антзїѳ оцїан вєтїт ан вїтєжїа
са сѳпт Хотїн шї дѳпз врємє Мїтрополїт
Кїєѳлѳї, нєвїтат ан їсторїїлє рєсїєнєщїї
їєрархїї, їѳїторї шї оцїан адєвзратєї прѳ
вєславїї, єл чєл антзїѳ аѳ антємїат
ан Россїа Акадємїє, лѳмїна чєлор маї анл-
тє щїїнцє ка *colegium unicum pignus
suum*; ачєстз антємєрє амѳлорєщї шї ан
врємїлє ноастрє сѳпт нѳмїрє дє дѳхѳвнї-
чєаскз акадємїє а Кїєѳлѳї, карє кѳ стѳдїо-
асз шї хрїстїєнїаскз андїєтнєчїрє са, рє-
комїндїазз єїнє правзѳл антємїторїѳлѳї

сзѳ. Монахѳа Палєєа Бєрїнда, нєп-
тѳл ѳнѳѳ дїн прєтєндєнцїї скарнѳлѳї Мо-
довїї, алкзтѳїторїѳлє Словєно-рѳсзкѳлѳї
Лєксїкон, щїѳт сѳпт нѳмїлє лѳї вѳтїнєщї,
аѳ пѳс чє антзї тємєлїє Словєнєщїї лємї-
кографїї, карє кєар нїчї кѳ о зї маї ан-
їнтє лѳї нѳѳ фост амѳїїнцатз. Молдовє-
нєскѳлє Спатарї Нєкѳлѳї Кзрнѳл Мї-
лєскѳ, рар ан врзмѳє са polihistor шї
polyglot, карєлє аѳ фост сол дїн партѳ
царєлѳї Алексєї Мїхаловїчї ла Кїна,
аѳ дзєкзлїт копїлзрїа фїѳлѳї сзѳ Марєлѳї
Пєтрѳ, шї дєкз ачєст амвзцзторїѳ, пє
карєлє Пєтрѳ атжта лѳѳ їѳїт, шї нїєр-
шїт нѳ фїрз дє кѳвѳнт, аѳ їспрзвїт сз
антїпзрєаскз ан їнєма скїптро цзїторїѳ-
лѳї сзѳ ѳчєнїк о адѳнкз сзмцїрє, аѳ сз-
мзнат ан мїнтѳє лѳї нѳмїлє о анлѳтз їдѳ,
аной ної пѳтєм кѳ андрззнїалз фѳдѳлїн-
дѳнє, сзл помєнїм ка пє ѳнѳл чє аѳ фост
амвзцзторїѳ шї лѳмїнзторїѳ нємѳрїторїѳ-
лѳї амвзцзторї шї лѳмїнзторї а Россїєї. —
Домнѳлє Дємїтрїї Кантємїрї, фаворї-
тѳл шї прїєтєнѳл марєлѳї Пєтрѳ аѳ фост
шї оєзрднїк шї фолосзторї свїтнїк лѳлї
ан трєбїлє полїтїчїрєї Россїєї; пєнтрѳ ач-
єтѳ аѳ фост ансємнат дє Пєтрѳ антзїѳл
Прєзїдєнт а Акадємїї амвзцзтѳрїлор, ак-
рїѳ антємєрє аѳ фост прєгзтїтз дє єа
дѳпз планѳл марєлѳї Дєїєнїєцєр — Дємї-
трїє Кантємїр с'аѳ слзвїт прїн аєлєл
мѳлтє амвзцзтє алкзтѳрїѳ, аккѳрѳа чє дїн
лзѳнтрѳл дєстїнїчїє с'аѳ мзртѳрїсзт дє
тоатз лѳмїнатѳ Вєрѳпз.

Фїѳл сзѳ Прїнцїѳл Антїѳх Кан-
тємїр, антзїѳл поєт а врємїї са-
лє, зїчє Шафарїн. чєл маї адѳнк щїѳ-
торї а кзртѳрзрїї Словїнєщї, оргїна-
нїк шї гєнєалнїк аѳ фост ка чєл
маї антзїѳ шї маї адєвзрат ан-

тиміторіѣ а вѣрѣніа оу норо-
дѣлаѣ рѣсєєк (profanei). Фѣр де кан-
темір, кѣ андрѣзненалѣ пѣтем зиче, нѣ ар
фі нічї Домонасов; єї де о потрівѣ аѣ
фост марї дѣпѣ анрѣдрїрїле лор асѣпра лі-
тератѣрїї рѣсєєцї; дѣр чїне оаре аї маї де
ансемнат шї маї вреднїк де чїнсте пентрѣ
ѣрмашї, ачела че аѣ пѣс темелїа Храмаѣшї
(Бїсерчїї), саѣ ачела че нѣ сѣвѣршїт бол-
та, сѣѣ анподобїт кѣ хѣгрѣвалѣ пѣрєцїї?
— Пѣнѣ шї Херасков (Херєскѣ) вѣрѣат не-
ѣїтат ан Історїє лѣмінѣрїї Росїєї шї ка ѣн
аѣтор шї ка ѣн жнтїѣ кѣратор а ѣнївер-
сітетѣлаѣ Москвїї, антѣїла рѣсад а анал-
телор амвѣцѣтѣрїї ан Росїа, вїца нїамѣлаѣ
ачєста аѣ фост дїн Нація ноастрѣ. . .

Кѣ антїстат сантїмент Історїкѣла Мол-
довїї ласѣ летописѣрїле времїлор венї, ка
сѣ се антоаркѣ кѣтрѣ венѣрїле маї тѣр-
зїє; пе дѣнєла ал сѣѣшїє мѣхнїчїєнѣ де
слава трекѣгѣ а патрїєї ноастрѣ. — Ан
Історїа ноастрѣ флорїле де пе мормжнтѣла
стрѣмошїлор сѣнт маї проаєпѣте шї маї
фрѣмос сѣ дєєвѣлєск, де кѣт флорїле ан
лѣкашѣла чїлор вїї . . . ансѣ пе черїла па-
трїї ноастрѣ маї лѣмінѣзѣ о стє, антрѣ
адївѣр сѣнѣгѣратїкѣ, фѣрѣ де сателєц, дѣр
сѣгрѣлѣчїтоаре ка стѣоа нѣдєждїї ноастрѣ
— Вѣ анцѣлєг пе А. С. Сѣѣрѣа, вѣрѣат
сѣлѣїт, вѣрѣат амѣрѣтєск, шї неѣрѣѣ-
тат ан амвѣцѣтѣрїї, акѣрѣѣ нѣме сѣ кѣ-
вїне а фі кѣ о дєосѣїре скѣмп пентрѣ ної
пѣмінѣнїї Хотїнєнїї, ка ѣн нѣме а Компа-
трїотѣлаѣ нострѣ (5).

Мѣзѣої сокотї дѣр пре норочїт носї-
лїлор копїї а пѣмжнтѣлаѣ Молдовїї, дѣкѣ
мѣвѣжнтѣла мїєѣ ва пѣте сѣ ласє ан мїнтѣ
шї їнєма воастрѣ а антїпѣрїє адевѣратѣ
шї статорнїкѣ; дѣкѣ єа ва трєзї пе вої ла
анвѣпѣїата рѣвнѣ кѣтрѣ слава нородѣлаѣ

нострѣ, шї помєнїрѣ фѣпѣлор стрѣмошї-
лєр ношїрї ва антѣрї дѣхѣла вострѣ.

(Ѣор ѣрма нотїлєї).

АНФРѢНІРВІ ДѢ БѢТѣРї СПІРѣОАСЄ.

Оамєнїї, маї вѣрѣос шї маї антїкїѣ
ан Нордамерїка, аѣ анчєпѣѣ ан времїлє
ноастрѣ сѣ сѣ анкредїнѣзє де пїлїн, кѣм-
кѣ вѣѣтѣрїле спїрѣоасє, кѣм: вїнѣла, ка-
фєаоа, вїнарѣлѣ (ракїѣла) рѣмѣла шї алѣлє
ка ачєстє бєѣтє фѣрѣ кѣмпѣт шї мѣсѣрѣ,
аѣ прїчїнѣїт шї анкѣ прїчїнѣєск стрїкарє,
скѣдєрє, пагѣвѣ шї о дєѣнєрѣцїє ан нєа-
мѣла оменєск, карє нѣ лєсѣє сѣ поатє дє-
скрїє. Сокотєаскѣ чїнєвалє стрїкарєа сѣнѣ-
тѣцїї пентрѣ атѣтєа антѣнєрєчє дє оамєнїї
бїѣторї, адєсєорї ан флорєа вїєцїї лор; со-
котєаскѣ ла сѣрѣчїрєа, тїкѣлошїрєа шї дѣ-
рѣпѣнєрєа дє атѣтєа мїї дє фамїлїї ѣрмѣтѣ
сїнѣѣр дїн нєсацїѣла гѣтлєжѣлаѣ ѣнєї пєр-
сєанє бєѣївє; сокотєаскѣ ла старєа бєѣїбї-
лор, карїї дїн оамєнїї кѣ мїнтє скѣд маї
жос дє вїєцїїтоарєлє нєнѣвѣжнтѣтоаре спрє
хѣла шї окара оменїрєїї: дїн ачєстє шї дїн
алѣтє черѣтѣрї фѣкѣтє дєѣпра ачєстѣї лѣкрѣ
дє чїї маї анвѣцѣцїї дохѣторї, фїзїчї шї
хємїчїї аї вєакѣрїлор ноастрѣ, нє пѣтем ан-
кїнѣї, пентрѣ че маї дє кѣрѣнд о мѣлїцїє
дє оамєнїї аѣ хотѣрѣт сѣ сѣ анфрѣнїзє
кѣ тотѣла дє вѣѣтѣрїї, карє стрїкѣ, ан
гѣоашѣ, анєгрїє шї трѣнѣзѣвєѣє, шї їа-
рѣш, анфєрєїнтѣ, антѣрѣтѣ шї мїстѣѣѣє
сѣнѣлє шї трѣпѣла омѣлаї; кѣчї дє шї єстє
довєдїт, кѣмкѣ нічї вєнїнѣла пѣцїн нѣ омо-
арѣ; дѣр ансѣ дє вом сокотї, кѣмкѣ обї-
чїїла рѣѣ нѣ вїнє дєодѣтѣ, чї гѣстѣнд кѣтє
пѣцїн, кѣтє пѣцїн, маї пе ѣрмѣ нї сѣ
пѣфѣчє ан натѣрѣ, анкѣт лєїа пѣтем фі

АН СТАРГ СЪ НЕ СЪТЪРЪЖА ДЕ ЕЛ, ВОМ ФІ СІЛІЦІ А ДА ДРЕПЪЛА ЗНОРА КА АЧЕЛОРА, КАРІІ СЪ СІЛІРЪ А АНТЕМЕІА СО ЦІ Е ТЪ ЦІ Д Е А Н Ф Р Ж Н А Р Е, ЛА КАРЕ СЪ АНТРЕПЕАЪ МІІ Д Е МЪДЪЛАРІ СЪ ПТ ДЕСІВІТЕ КОНДІЦІІ ШІ ЛЕЦІ, СПРЕ ПІАДЪ, КА НЪ НЪМАІ ДЖШІІ СЪ СЪ КОНТЕНЕАСКЪ ДЕ ТОАТЪ БЕЪТЪРА БЕЦІВЪ САЪ СПІРТЪОАСЪ, ДАРЪ ШІ ЛА АЦІІ СЪ ЛЕ ТАЕ ПРІЛЕЖЪА ФЕРІНДЪСЪ А ГЪТІ, А КЪЦІГА ШІ А СЪ НЕГЪЦЪТОРІ КЪ БЕЪТЪРІЛЕ ПЕНТРЪ СІНЕШ ОПРІТЕ, НЕВОІНДЪСЪ АН ТОТ КІНЪА ШІ АН ТОАТЪ ВРЕМЕА — МАІ АЛЕС ПРЕОЦІІ ЛА ОБЩІЛЕ САЛЕ — А ДЕСВЪЦА ШІ А ДЕСРЪДЪЧІНА ПРІМЕЖДІОСЪА ОБІЧЕІЪ А БЕЦІВІЛОР ШІ НЕ-КЪМ-ПЪТАЦІАЛОР. — ЪН КЪАЪТОРІЪ ЕНГЛЕЪ НЕ АН-КРЕДІНЦЕАЪ, КЪМКЪ АН РЕПЪБЛІКА СТАТЪРІЛОР ЪНІТЕ ДІН АМЕРІКА ПЕ ЛА АНЪА 1830 ЕРА О МІЕ ДЕ СОЦІЕТЪЦІ Д Е А Н Ф Р Ж Н А Р Е, КЪРЕ КЪПРІНДЕА КА ЛА ДЪЪ МІЛІОАНЕ МЪДЪЛАРІ, ШІ АВЕА ДЕ СКОП МАІ ВЪРТОС, КА СЪ ДЕВЪЦЕ ПЕ НОРОД ДЕЛА БЕЪТЪРА ВІНАРЪЛАЪІ (РАКІЪЪ АЪІ), КАРЕ СТРІКЪ ШІ АРДЕ МАІ МЪАТ ДЕ КЪТ ТОАТЕ, ФІІНД ЦЪЗРАНЪА ДЕААТ АА БЕА КА АПА, ПЪНЪ АШІ ВІНДЕ ШІ КЪМАША; ШІ ХОЛДА ШІ ТОАТЕ ЛА ОБРЕІ ШІ ЛА АЦІІ СЪФЪРНАРІ. ІН-ФАЪКЪА АЧЕСТОРА АСЪПРА КОНЧЕТЪЦЕНІЛОР СЪІ СЪ КЪНОАЩЕ ШІ ДЕ АКОЛО, КЪЧІ ПЕ АЧЪІА ВРЕМЕ 1000 ДЕ ВІНЪРСЪРІІ (РАКІЕРІІ) ШІ 3000 КЪРЪВМЕ ФЪСЕРЪ СІЛІЦІ СЪ ЛЕ АНКІЪЪ ПРО-ПРІЕТЪРІІ, ДІН ПРІЧІНЪ, КЪЧІ НЪ ЛІ СЪ ВІН-ДЕА ОТРАВА АЧЕАСТА, ЧЕ МІСТЪЩЕ ПЕ АНЧЕ-ТЪА, ДАР ПЪНЪ АКЪМ КЪ АГЪТА МАІ ПЕ МЪАЦІ АН ТОАТЕ ПЪРЦІЛЕ. АН АМЕРІКА ШІ АНСЪШ КОРЪВІЕРІІ ШІ МАТРОЪІ СЪ СЪПЪН ЛА АСЪФЕЛІЪ ДЕ ЛЕЦІ ДЕ АНФРЖНАРЕ, КАРЕ АЪКРЪ АН ОКІІ ЧЕАЪІ, КАРЕ ШІЕ ЧЕ ВА СЪ ЗІКЪ А КОРЪВІЕА ШІ А НЪ ВЕДЕА МАТРОЪІ БЕЦІВІ, ЕСТЕ КЪ МЪАТ

МАІ НЕ-АЩЕПТАТ, ДЕ КЪТ ОРІ ЧЕ АНФРЖНАРЕ ЪРМАТЪ ЛА ЪН ЦЪЗРАН САЪ ЧЕТЪЦЕАН. (Е—Ц).

В А Р І В Т Ъ Ц І.

ЪНЪ ДІН ЧЕЛЕ МАІ НЕАПЪРАТ ТРЕВЪІНЧОА-СЕ АЪКРЪРІ АН ВНГЛІТЕРА, ЕСТЕ ЪМБРЕЛА, ШІ ДЕ НІЧІ ЪН АЛТ АЪКРЪ НЪ СЕ АЪА МАІ ДЕСЕ ПЪНЦЕРІ, ДЕ ФЪРТІШАГ, ДЕ КЪТ ДЕ ЪМБРЕЛЕ. О ГАЗЕТЪ ЕНГЛЕЪЕАСКЪ ПОВЕСТЕЩЕ ЧЕЛЕ ЪРМЪТОАРЕ ДЕ О СОЦІЕТАТЕ АЛ КЪРІА СКОП ЕРА А РЪСПАЪТІ ФАПТА ЧЕА МАІ ЧІНСТІ-ТЪ, ЧЕ СЪ ВА ГЪСІ КЪ АФЪКЪТ ЧІНЕВА: „АЛЕ-ЦЕРЪЪ, ЗІЧЕ ПОМЕНІТА ГАЗЕТЪ, ЕРА КЪ АН-КОЕ ДЕ ФЪКЪТ, ШІ СОЦІЕТАТЕА ЕРА ГАТА СЪ ДЕА ПРЕМІЪА ЪНЪІ ОМ, КАРЕ АН КЪРЦЕРЕ ДЕ МАІ МЪАЦІ АНІ ПЪТІСЕ РЕГЪЛАТ ШІ ЧІНСТІТ СОКОТЕЛІАЕ КРОІТОРЪЛАЪІ СЪЪ, КЪНД СЪА ПРО-ПЪЪ АЛТЪ, КАРЕ АН ДЪЪ РЪНДЪРІ ДЕДЕСЕ АНДЪ-РЪТ О ЪМБРЕАЪ, ЧЕ СЕ ЪІТАСЕ АН КАСА СА-ТОАТЪ СОЦІЕТАТЕА СЪА МІРАТ ДЕ О АСЕММЕА ЧІНСТІТЪ ФАПТЪ, ШІ ТОЦІ КЪ ЪН ГЛАС АЪ ФОСТ ДЕ ПЪРЕРЕ, КЪ АЧЕСТЪІ ОМ СЕ КЪВІНЕ ПРЕМІЪА, КЪ А ФЪКЪТ ФАПТА ЧЕА МАІ ЧІН-СТІТЪ.

ЪН ЖЪРНАЛ ФРАНЦОСЕСК ПОВЕСТЕЩЕ, КЪ АН ДІОН ЪН ВІЦОВАТ ДЕ МОАРТЕ А ВРЪТ СЪ СЕ ОМОАРЕ МАІ АНГЪІ КЪ ОТРАВЪ, ДЪНЪ АЧЕКЪ КЪ ЪН КЪЦІТ, ДАР, АДАОГЪ ЖЪРНАЛІСТЪА, ФІІНДКЪ А ВЕНІТ АЖЪТОР ДОФТОРЕСК АН ГРАБЪ, А СЪЪ-ПАТ АКЪМ ДІН ТОАТЪ ПРІМЕЖДІА ШІ АША МЖІНЕ І СЕ ВА ПЪТЕА ІСПРЪВІ ПЕДЕАПСА.

ОАРЕ ЧІНЕ ТРЕКЪНД ПЕ ЛА НІЩЕ МОРМІНТЕ, А ВЪЗЪТ ПЪ СЪПЪТОРЪА ДЕ ГРОПІ АНДЕЛІТ-НІЧІНДЪСЕ А СЪПА О ГРОАПЪ, ШІ ФІІНД КЪЪА КЪНОЩЪ, АА АНТРЕЪЪ: КЪМ АЦІІ МЕРГ ТРЕ-КІЛЕ ПРІЧЕНЕ? ФОАРТЕ МОРТ. (Р—А.)